

32001L0065

L 283/28

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

27.10.2001

**DIRECTIVA 2001/65/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
din 27 septembrie 2001**

**de modificare a Directivelor 78/660/CEE, 83/349/CEE și 86/635/CEE în ceea ce privește normele de
evaluare aplicabile conturilor anuale și conturilor consolidate ale anumitor forme de societăți comerciale,
precum și ale băncilor și ale altor instituții financiare**

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 44 alineatul (2) litera (g),

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Articolul 32 din a Patra Directivă 78/660/CEE a Consiliului din 25 iulie 1978 privind conturile anuale ale anumitor forme de societăți comerciale ⁽⁴⁾ dispune ca posturile incluse în conturile anuale să fie evaluate pe baza principiului prețului de achiziție sau al costului de producție.
- (2) Articolul 33 din Directiva 78/660/CEE permite statelor membre să autorizeze sau să impună societăților comerciale să reevalueze anumite elemente ale activului, să evalueze anumite elemente pe baza costurilor de înlocuire sau să aplice alte metode pentru evaluarea efectelor inflației asupra elementelor înscrise în conturile anuale.
- (3) Articolul 29 din a Șaptea Directivă 83/349/CEE a Consiliului din 13 iunie 1983 privind conturile consolidate ⁽⁵⁾ dispune evaluarea în conformitate cu articolele 31-42 și cu articolul 60 din Directiva 78/660/CEE a activelor și pasivelor înscrise în conturile consolidate.
- (4) Articolul 1 din Directiva 86/635/CEE a Consiliului din 8 decembrie 1986 privind conturile anuale și conturile consolidate ale băncilor și ale altor instituții financiare ⁽⁶⁾ dispune evaluarea în conformitate cu articolele 31-42 din Directiva 78/660/CEE a activelor și pasivelor, cu excepția cazurilor prevăzute în Directiva 86/635/CEE.

- (5) Conturile anuale și consolidate ale societăților de asigurări se întocmesc în conformitate cu Directiva 91/674/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1991 privind conturile anuale și conturile consolidate ale societăților de asigurări ⁽⁷⁾. Modificările la Directivele 78/660/CEE și 83/349/CEE nu vizează dispozițiile Directivei 91/674/CEE, dar Comisia poate prezenta propuneri similare de modificare a directivei în cauză după consultarea comitetului consultativ competent.
- (6) Caracterul dinamic al piețelor financiare internaționale a dus la utilizarea în prezent pe scară largă nu numai a instrumentelor financiare principale tradiționale, ca de exemplu acțiunile și obligațiunile, ci și a unor instrumente financiare derivate, cum ar fi contractele „future”, opțiunile negociabile, contractele la termen și operațiunile „swap”.
- (7) La nivel mondial, principalele organisme de standardizare contabilă se îndepărtează de modelul costului istoric pe baza căruia sunt evaluate în prezent aceste instrumente financiare, tinzând către o metodă de contabilitate la valoarea reală.
- (8) Comunicarea Comisiei intitulată „Armonizarea contabilă: o nouă strategie în materie de armonizare internațională” cere Uniunii Europene să facă eforturi pentru a menține consecvența între directivele comunitare privind contabilitatea și schimbările înregistrate de standardele internaționale de contabilitate, în special în cadrul Comitetului pentru standardele internaționale de contabilitate (CIAS).
- (9) Pentru a menține consecvența între standardele de contabilitate recunoscute la nivel internațional și Directivele 78/660/CEE, 83/349/CEE și 86/635/CEE, este necesar să se modifice directivele în cauză pentru a permite evaluarea anumitor active și pasive financiare la valoarea reală. Acest lucru va da posibilitatea societăților comerciale europene să-și raporteze situația financiară în conformitate cu noile evoluții internaționale.
- (10) Prezenta modificare la Directivele 78/660/CEE, 83/349/CEE și 86/635/CEE este în conformitate cu Comunicarea Comisiei adresată Parlamentului European și Consiliului, din 13 iunie 2000, privind strategia Uniunii Europene în materie de informare financiară, care preconizează utilizarea standardelor internaționale de contabilitate recunoscute pentru elaborarea situațiilor financiare consolidate ale societăților comerciale cotate la bursă. Scopul prezentei modificări este acela de a permite aplicarea standardelor internaționale de contabilitate pentru recunoașterea și determinarea instrumentelor financiare.

⁽¹⁾ JO C 311, 31.10.2000, p. 1.

⁽²⁾ JO C 268, 19.9.2000, p. 1.

⁽³⁾ Avizul Parlamentului European din 15 mai 2001 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 30 mai 2001.

⁽⁴⁾ JO L 222, 14.8.1978, p. 11. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 1999/60/CE (JO L 162, 26.6.1999, p. 65).

⁽⁵⁾ JO L 193, 18.7.1983, p. 1. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Actul de aderare din 1994.

⁽⁶⁾ JO L 372, 31.12.1986, p. 1.

⁽⁷⁾ JO L 374, 31.12.1991, p. 7.

(11) Pentru ca informațiile financiare de pe întreg teritoriul Comunității să poată fi comparabile, este necesar ca statele membre să introducă un sistem de contabilitate la valoarea reală pentru anumite instrumente financiare. Statele membre trebuie să autorizeze adoptarea respectivului sistem de către toate societățile comerciale sau orice categorii de societăți comerciale care intră sub incidența Directivelor 78/660/CEE, 83/349/CEE și 86/635/CEE cu privire atât la conturile anuale cât și la cele consolidate, sau numai cu privire la conturile consolidate. În plus, trebuie să se permită statelor membre să solicite adoptarea sistemului în cauză de către toate societățile comerciale sau orice categorii de societăți comerciale cu privire atât la conturile anuale cât și la cele consolidate, sau numai cu privire la conturile consolidate.

(12) Contabilitatea la valoarea reală trebuie să se aplice numai în cazul acelor elemente care întrunesc un consens internațional deplin privind oportunitatea folosirii contabilității la valoarea reală. În prezent, opinia generală este că această contabilitate la valoarea reală nu trebuie aplicată tuturor activelor și pasivelor, de exemplu nu trebuie aplicată celor care țin de portofoliul bancar (banking book).

(13) Anexa la situația financiară trebuie să includă anumite informații privind instrumentele financiare din bilanț care au fost evaluate la valoarea reală. Raportul anual trebuie să indice obiectivele și politica societății în materie de gestionare a riscurilor asociate instrumentelor financiare pe care le utilizează.

(14) Instrumentele financiare derivate pot avea un impact major asupra situației financiare a societăților comerciale. Raportarea instrumentelor financiare derivate și a valorii reale a acestora este recomandată chiar și în cazul în care respectiva societate nu folosește un sistem de contabilitate la valoarea reală. Pentru a limita obligațiile administrative care apasă asupra societăților mici, trebuie să se permită statelor membre să scutească societățile mici de obligația de publicitate.

(15) Contabilitatea privind instrumentele financiare este un domeniu de informare financiară care evoluează extrem de rapid și care necesită o revizuire periodică efectuată de către Comisie pe baza experienței acumulate de statele membre în domeniul contabilității la valoarea reală,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Directiva 78/660/CEE se modifică după cum urmează:

1. se inserează următoarea secțiune:

„SECȚIUNEA 7a

Evaluarea la valoarea reală

Articolul 42a

(1) Prin derogare de la dispozițiile articolului 32 și sub rezerva condițiilor menționate la alineatele (2)-(4) din prezentul articol, statele membre permit sau solicită evaluarea instrumentelor financiare, inclusiv cele derivate, la valoarea reală, pentru toate societățile comerciale sau orice categorii de societăți comerciale.

Această permisiune sau cerință poate fi limitată la conturile consolidate în înțelesul Directivei 83/349/CEE.

(2) În sensul prezentei directive, contractele pentru produse de bază care conferă oricăreia dintre părțile contractante dreptul de a se achita de obligații în numerar sau prin alte instrumente financiare se consideră a fi instrumente financiare derivate, cu excepția cazurilor în care:

- (a) au fost încheiate și continuă să îndeplinească cerințele estimate ale societății de achiziții, vânzări sau utilizare;
- (b) au fost inițial destinate unui astfel de scop și
- (c) urmează a fi duse la îndeplinire prin livrarea respectivului produs de bază.

(3) Alineatul (1) se aplică numai elementelor de pasiv care sunt:

- (a) considerate parte a portofoliului de negociere sau
- (b) instrumente financiare derivate.

(4) Evaluarea în conformitate cu alineatul (1) nu se aplică:

- (a) instrumentelor financiare nederivate ajunse la scadență;
- (b) împrumuturilor și creanțelor eliberate de societate, care nu sunt considerate parte a portofoliului de negociere și
- (c) participațiilor la filiale, întreprinderi asociate și întreprinderi mixte, instrumentelor de capital emise de societate, contractelor de contingentare într-o combinație de afaceri, precum și altor instrumente financiare posedând caracteristici speciale și care, în conformitate cu practica curentă, trebuie evaluate în mod diferit decât celelalte instrumente financiare.

(5) Prin derogare de la dispozițiile articolului 32, în ceea ce privește orice element de activ sau de pasiv care poate fi considerat a fi element de acoperire în baza unui sistem de contabilitate la valoarea reală de acoperire sau anumite componente ale acestor active și pasive, statele membre pot permite evaluarea la suma specifică cerută în baza respectivului sistem.

Articolul 42b

(1) Valoarea reală menționată la articolul 42a se determină în raport cu:

- (a) valoarea de piață, pentru acele instrumente financiare pentru care poate fi ușor identificată o piață reprezentativă. Dacă nu se poate identifica o valoare de piață reprezentativă pentru un anumit instrument, ci numai pentru o componentă a respectivului instrument sau pentru un instrument similar, valoarea de piață poate fi derivată din cea a componentei sau a instrumentului similar sau
- (b) o valoare determinată cu ajutorul unor modele și tehnici de evaluare general acceptate, pentru acele instrumente pentru care nu se poate identifica cu ușurință o piață reprezentativă. Astfel de modele și tehnici de evaluare asigură o estimare rezonabilă a valorii de piață.

(2) Acele instrumente financiare care nu pot fi măsurate în mod corespunzător cu ajutorul uneia dintre metodele menționate la alineatul (1) se măsoară în conformitate cu articolele 34-42.

Articolul 42c

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 31 alineatul (1) litera (c), dacă un instrument financiar este evaluat în conformitate cu articolul 42b, orice variație a valorii acestuia se introduce în contul de profit și pierderi. Cu toate acestea, o astfel de modificare se introduce direct în capitalul social, în rezervele la valoare reală, dacă:

- (a) instrumentul evaluat este unul de acoperire în cadrul unui sistem de contabilitate de acoperire care permite ca modificarea integrală sau parțială a valorii să nu fie înregistrată în contul de profit și pierderi sau
- (b) modificarea valorii este legată de diferența de raport de schimb înregistrată într-un instrument monetar care face parte din investiția netă a societății într-o altă entitate.

(2) Statele membre pot permite sau impune ca o modificare a valorii unui activ financiar disponibil pentru vânzare și care nu este un instrument financiar derivat să fie inclusă direct în capitalul social, în rezervele la valoare reală.

(3) Rezervele la valoare reală se modifică atunci când sumele alocate nu mai sunt necesare în vederea punerii în aplicare a alineatelor (1) și (2).

Articolul 42d

În cazul în care se utilizează evaluarea la valoare reală a instrumentelor financiare, anexa la situația financiară indică:

- (a) principiile ipoteze ce stau la baza modelelor și tehnicilor de evaluare, dacă valorile reale au fost determinate în conformitate cu articolul 42b alineatul (1) litera (b);

- (b) pe categorii de instrumente financiare, valoarea reală, modificările de valoare incluse direct în contul de profit și pierderi, precum și modificările incluse în rezervele la valoare reală;
- (c) pentru fiecare categorie de instrumente financiare derivate, informații privind gradul și natura instrumentelor, în special principalele modalități și condiții care ar putea afecta suma, calendarul și gradul de certitudine a viitoarelor fluxuri de numerar; și
- (d) un tabel reflectând evoluția rezervelor la valoare reală în decursul anului fiscal.”;

2. la articolul 43 alineatul (1):

- (a) la punctul 10, trimiterea la „articolele 31 și 34-42” se înlocuiește cu trimiterea la „articolele 31 și 34-42c”

și

- (b) se inserează următorul punct:

„14. Dacă evaluarea la valoare reală a instrumentelor financiare nu a fost aplicată în conformitate cu secțiunea 7a:

- (a) pentru fiecare categorie de instrumente financiare derivate:

- (i) valoarea reală a instrumentelor, dacă această valoare poate fi determinată prin una din metodele prevăzute la articolul 42b alineatul (1);

- (ii) informații privind gradul și natura instrumentelor și

- (b) pentru activele financiare fixe care intră sub incidența articolului 42a, incluse la o sumă care depășește valoarea lor reală și fără a se fi recurs la opțiunea de a opera o modificare a valorii în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) litera (c) punctul (aa):

- (i) valoarea contabilă și valoarea reală fie a activelor individuale, fie a grupurilor respective de active individuale;

- (ii) motivele pentru care nu a fost redusă valoarea contabilă, inclusiv natura elementelor care justifică opinia că valoarea contabilă va fi recuperată.”;

3. textul articolului 44 alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Statele membre pot autoriza societățile comerciale menționate la articolul 11 să redacteze o anexă prescurtată la situația financiară, care să nu conțină informațiile solicitate la articolul 43 alineatele (1), (5)-(12) și (14) litera (a). Cu toate acestea, anexa trebuie să cuprindă integral pentru toate elementele în cauză informațiile prevăzute la articolul 43 alineatele (1) și (6).”;

4. la articolul 46 alineatul (2) se adaugă următoarea literă:

„(f) în ceea ce privește modul în care societatea comercială a utilizat instrumentele financiare și dacă sunt relevante pentru evaluarea activului, pasivului, a situației financiare și a profitului sau pierderilor;

— obiectivele și politicile societății în materie de management al riscurilor financiare, inclusiv politica de acoperire a fiecărei categorii principale de tranzacții preconizate pentru care se utilizează contabilitatea de acoperire și

— gradul de expunere a societății la riscuri legate de prețuri, credite, lichidități și de fluxul de numerar.”;

5. la articolul 59 alineatul (2) literele (a) și (b), trimiterile la „articolele 31-42” se înlocuiesc cu trimiteri la „secțiunea 7 sau 7a”;

6. se inserează următorul articol:

„Articolul 61a

Până la 1 ianuarie 2007, Comisia revizuieste dispozițiile articolelor 42a-42d, articolului 43 alineatele (1), (10) și (14), articolului 44 alineatul (1), articolului 46 alineatul (2) litera (f) și articolului 59 alineatul (2) literele (a) și (b), luând în considerare experiența acumulată în aplicarea dispozițiilor privind contabilitatea la valoarea reală și evoluțiile internaționale în domeniul contabilității și, dacă este cazul, prezintă o propunere Parlamentului European și Consiliului în vederea modificării articolelor menționate anterior.”

Articolul 2

Directiva 83/349/CEE se modifică după cum urmează:

1. textul articolului 29 alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Elementele de activ și de pasiv incluse în conturile consolidate se evaluează în conformitate cu metode uniforme și în conformitate cu secțiunile 7 și 7a și cu articolul 60 din Directiva 78/660/CEE.”;

2. la articolul 34:

(a) la punctul 10, trimiterea la „articolele 31 și 34-42” se înlocuiește cu trimiterea la „articolele 31 și 34-42c”

și

(b) se inserează următoarele puncte:

„14. Dacă evaluarea la valoare reală a instrumentelor financiare a fost aplicată în conformitate cu secțiunea 7a din Directiva 78/660/CEE:

(a) principalele ipoteze care stau la baza modelelor și tehnicilor de evaluare, dacă valorile reale au fost determinate în conformitate cu articolul 42b alineatul (1) litera (b) din directiva în cauză;

(b) pe categorii de instrumente financiare, valoarea reală, modificările de valoare incluse direct în contul de profit și pierderi, precum și, în conformitate cu articolul 42c din directiva în cauză, modificările incluse în rezervele la valoare reală;

(c) pentru fiecare categorie de instrumente financiare derivate, informații privind gradul și natura instrumentelor, inclusiv condițiile importante care ar putea afecta suma, calendarul și gradul de certitudine a viitoarelor fluxuri de numerar și

(d) un tabel reflectând evoluția rezervelor la valoare reală în decursul exercițiului financiar.

15. Dacă evaluarea la valoare reală a instrumentelor financiare nu a fost aplicată în conformitate cu secțiunea 7a din Directiva 78/660/CEE:

(a) pentru fiecare categorie de instrumente derivate:

(i) valoarea reală a instrumentelor, dacă această valoare poate fi determinată prin una din metodele prevăzute la articolul 42b alineatul (1) din directiva în cauză;

(ii) informații privind gradul și natura instrumentelor și

(b) pentru activele financiare fixe precizate la articolul 42a din directiva în cauză, incluse la o sumă care depășește valoarea lor reală și fără a se fi recurs la opțiunea de a opera o modificare a valorii în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) litera (c) punctul (aa) din directiva în cauză:

(i) valoarea contabilă și valoarea reală fie a activelor individuale, fie a grupurilor de active corespunzătoare;

(ii) motivele pentru care nu a fost redusă valoarea contabilă, inclusiv natura dovezilor care justifică opinia că valoarea contabilă va fi recuperată.”;

3. la articolul 36 alineatul (2) se adaugă următoarea literă:

„(e) în ceea ce privește modul în care societățile comerciale au utilizat instrumentele financiare și dacă sunt relevante pentru evaluarea activelor, pasivelor, situației financiare și a veniturilor și cheltuielilor,

— obiectivele și politicile societăților comerciale în materie de management al riscurilor financiare, inclusiv politica de acoperire a fiecărei categorii principale de tranzacții preconizate pentru care se utilizează contabilitatea de acoperire și

— gradul de expunere la riscuri legate de prețuri, credite, lichidități și de fluxul de numerar.”;

4. se inserează următorul articol:

„Articolul 50a

Până la 1 ianuarie 2007, Comisia revizuieste dispozițiile din articolul 29 alineatul (1), articolul 34 alineatele (10), (14) și (15) și articolul 36 alineatul (2) litera (e) luând în considerare experiența acumulată în aplicarea dispozițiilor privind contabilitatea la valoarea reală și evoluțiile internaționale în domeniul contabilității și, dacă este cazul, prezintă o propunere Parlamentului European și Consiliului în vederea modificării articolelor menționate anterior.”

Articolul 3

Textul articolului 1 alineatul (1) din Directiva 86/635/CEE se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Articolele 2, 3, 4 alineatele (1), (3)-(5), articolele 6, 7, 13, 14, 15 alineatele (3) și (4), articolele 16-21, 29-35, 37-41, 42 prima teză, articolele 42a-42d, articolul 45 alineatul (1), articolul 46 alineatele (1) și (2), articolele 48-50, articolul 50a, articolul 51 alineatul (1), articolele 56-59, articolul 61 și articolul 61a din Directiva 78/660/CEE se aplică instituțiilor menționate la articolul 2 din prezenta directivă, cu excepția cazurilor contrare prevăzute în prezenta directivă. Cu toate acestea, articolul 35 alineatul (3), articolele 36, 37 și articolul 39 alineatele (1)-(4) din prezenta directivă nu se aplică cu privire la elementele de activ și de pasiv evaluate în conformitate cu secțiunea 7a din Directiva 78/660/CEE.”

Articolul 4

(1) Statele membre adoptă actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la 1 ianuarie 2004. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adoptă aceste dispoziții, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de realizare a acestei trimiteri.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 5

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 27 septembrie 2001.

Pentru Parlamentul European

Președintele

N. FONTAINE

Pentru Consiliu

Președintele

C. PICQUÉ